

AINE: KIRJANDUS

Klass: 8. klass

Aine maht: 2 ainetundi nädalas

Õppekirjandus:

Kivisilla, V; Ratassepp, P, Rooste, J. Labürint II. Tallinn Avita 2012.

Aruvee, M. Labürint II. Tallinn Avita 2011.

Õppe-eesmärgid

- 1) tekitada õpilases lugemishuvi;
- 2) õpilane loeb eakohast ilukirjandust, arendab oma lugemisoskust ning mõistab seeläbi iseend ja maailma;
- 3) väärtustab kirjandust oma rahvuskultuuri olulise osana ning tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- 4) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara ning arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
- 5) arendab oma loomevõimeid ja suhtub lugupidamisega loometöösse;
- 6) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid;
- 7) laiendab oma silmaringi ning rikastab mõtte- ja tundemaailma;
- 8) oskab diskuteerida ning annab iseseisvaid hinnanguid neid põhjendades ning sõnastab ja esitab oma mõtteid;
- 9) tunneb ära erinevad kirjanduslikud tekstiliigid (eepika, lüürika, draamatika) ja nende alaliigid ning oskab neid ka ise luua

.Õpitulemused:

Lugemine

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
- 2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit;

Jutustamine: jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused:

- 1) vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
- 2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;
- 3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused;
- 4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide üle;
- 6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
- 7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

- 1) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist ja võrdlusi;
- 2) selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust;
- 3) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

- 1) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike, nimetab nende tunnuseid;
- 2) seletab oma sõnadega eepose ja jutustuse, valmi ja ballaadi ning komöödia olemust;

Esitamine: esitab peast luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;

Omalooming

- 1) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;
- 2) kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

Hindamine:

8. klassi kirjanduse tundides rakendatakse üldjuhul hindamisel järgmisi meetodeid ja võtteid:

- 1) suuline küsitlus ja vestlus, arutlused ja analüüsid, rühma- ja paaristööd;
- 2) suuremate projektitööde hindamine (referaat, mini-uurimus, näidendi lavastamine, luulekava koostamine/esitamine);
- 3) mitmesuguste funktsionaalse lugemisoskuse, tekstipõhiste mõistmis-, analüüsi-, võrdlus- ja tõlgendusülesannete lahendamine;
- 4) erinevate omaloominguliste tööde hindamine (luuletus, näidend, jutustus, novell, haiku, valm, kiri, päevik vms);
- 5) kontrolltööd kirjandusžanrite kontrollimiseks; õpimapi koostamine.

Teemad (alateemad) ning õpitulemused	Taotletavad pädevused (aine- ja olulisemad üldpädevused-, kooli õppekava rõhuasetused) MILLISEID PÄDEVUSI ARENDATAKSE (ALA)TEEMA KÄSITLEMISEL?	Läbivad teemad MILLISED LÄBIVAD TEEMAD KUULUVAD (ALA)TEEMA JUURDE? (lühidalt lahti kirjutada või tuua märksõnad, kuidas käsitletakse)	Lõiming ja koostöö, õppekava läbimist (pädevuste arengut) toetavad tegevused MILLISEID TEGEVUSI TEHAKSE? (ainesisesed ja aineülesed projektid ja aineülene koostöö, teemapäevad, huvitegevusega seotud üritused jms)
TEEMA: Kirjandus kui kunst Õpitulemused: Mõistab looduse tähtsust; oskab tõlgendada kunstiteost ja mõistab teose tausta; oskab arutleda rühmas ning oma arvamust ette kanda; oskab kirjutada lühemat omaloomingulist teksti.			
Looduse avatud raamat. Kui pilt ärkab ellu. Loovülesanded. Raamatututvustused Mis on kunst? Elus ja kunstis on tähtis silmale nähtamatu Kirjandus. Ilukirjandus. Mis vahe neil on? Kunst on vaataja silmades	Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus Fred Jüssi tekstid, Exupery „Väike prints“, Valtoni „Teos“, Jileki „Mees Vincist“, Omaloomingu kirjutamine. Teksti esitamine, vahendamine. Enesemääratuluspädevus: enese suhtestamine loetud ja analüüsitud tekstide, sündmuste, karakterite, keskkonnaga.	Teabekeskond Keskkond ja jätkusuutlik areng Väärtused ja kõlblus	Lõiming eesti keele, kunsti, loodusõpetuse ja ajalooaga.
TEEMA: Juttude võluvägi Õpitulemused:			

Mõistab erinevate maade kultuure ja rahvaluulet;väärtustab rahvaluulet ja suhtub kultuurierinevustesse tolerantselt; oskab luua omaloomingulist ketši, vahetada teksti vaatepunkti või seda tõlgendada.

Jutu juured. Muinasjutud. Muinasjuttude liigid. Kes teisele auku kaevab, see ise sisse kukub. Muistendid. Kuidas maailm alguse sai. Naer on terviseks. Linnalegendid. Loovülesanded. Raamatututvustused.

Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus Lintropi „Hambapulber, muinasjutud „Rebane ja skunk“, „Kuldninaga mees“, „Unesnõiduja“, „Ahv ja krokodill“, muistendid Lanna järvest ja Kernu kadakast, maailma loomismüüdid, naljandid, anekdoodid, linnalegendid. Omalooming. Suhtluspädevus, õpipädevus: oskus rühmas tööd teha.

Kltuuriuline identiteet
Väärtused ja kõlblus
Teabekeskond

Lõiming eesti keele, geograafia, ajaloo, filmi ja teatriga.

TEEMA:
Kirjanduse lohutuse

Õpitulemused:

Mõistab inim-hinge keerukust ja salapära, oskab karakterit analüüsida; oskab luuletuses ära tunda vähemalt kuut stiilikujundit, mõistab luulekeelt.

<p>Kirjandus aitab elada. Iseendaga vastamisi. Iseendaks jäämine. Hingemaastikel. Loovülesanded. Raamatututvustused.</p>	<p>Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus Juhan Liivi ja Ilmi Kolla luule, Salingeri „Kuristik rukkis“, Harper Lee „Tappa laulurästast“, Lauri Sommeri ja Triin Tasuja luule. Enesemääratuluspädevus: enese suhtestamine loetud ja analüüsitud tekstide, sündmuste, karakterite, keskkonnaga. Sotsiaalne ja kodanikupädevus: ühiskonnas kehtivad reeglid, nende järgimine ja käitumine probleemolukordades.</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Lõiming eesti keelega, inimeseõpetusega</p>
<p>TEEMA: Kirjandus ja ühiskond Õpitulemused: mõistab allegooriat ja satiiri, oskab kirjutada kriitilise alatooniga kirjutist, oskab esitada luuletust ilmekalt.</p>			
<p>Käsitöö ei põle. Ühiskonna küüsis. Ühiskonnakriitika teravad nooled. Raha - tänapäeva usk? Murelikult Eestimaast ja eestlastest. Põgenemine oma maailma. Loovülesanded. Raamatututvustused.</p>	<p>Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus Lydia Koidula, Marie Underi, Kalju Lepiku, Juhan Liivi, Ernst Enno luuletused, Dickens „Oliver Twist“, Orwelli „Loomade farm“, Kenderi „Pangapettus“,</p>	<p>Väärtused ja kõlblus Teabekeskond Kultuuriline identiteet</p>	<p>Lõiming ajaloo ja ühiskonnaõpetusega, muusika ja kunsti ning filmiga, lõiming eesti keelega</p>

	<p>Kalev Kesküla, Andra Teede ja Jürgen Rooste luuletused, Mehis heinsaare „Artur Sandmani lugu“. Omalooming. Teksti esitamine .Õpipädevus: argumenteerimisoskus; küsimused ja erinevad küsimuste tasandid; võrdlemine, tõlgendamine jne .Digipädevus: erinevad infoallikad, olulise ja ebaolulise eristamine.</p>		
<p>TEEMA: Pahad on pahad ja head on head Õpitulemused: Loeb tähelepanelikult teksti ja märkab detaile, oskab teksti põhjal järeldusi teha, leiab otsitavat infot internetist ja teistest massiteabevahenditest</p>			
<p>Paeluv pahelisus Need reetlikud jäljed Teisipäevaklubi lood Sassis suhted ja surnud koer Loovülesanded. Raamatututvustused</p>	<p>Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus „Kelgukoerte“ stsenaarium, Conan Doyle'i „Nelja märk“, Christie „Vereplekid kõnniteel“, Haddoni „Sassis suhted ja surnud koer“. Enesemääratuluspädevus: enese</p>	<p>Teabekeskond Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Lõiming eesti keele, televisiooniga.</p>

	<p>suhtestamine loetud ja analüüsitud tekstide, sündmuste, karakterite, keskkonnaga.</p>		
<p>TEEMA: Kuidas me edasi elame ehk ulmekirjanduse ilushirmus unenägu Õpitulemused: Oskab arutleda tuleviku üle, oskab näha maailmas varitsevaid ohte, oskab neutraalselt oma arvamust avaldada, võttes arvesse poolt- ja vastuargumente.</p>			
<p>Kuhu me suundume? Kirjandus hoiatab Kui ajataju kaob Mina, robot Loovülesanded. Raamatututvustused.</p>	<p>Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus Hawkingi essee, Atwoodi „Orüks ja Ruik“, Vonneguti „Tapamaja, korpus viis“, Asimovi „Robbie“. Omalooming. Enesemääratuluspädevus: enese suhtestamine loetud ja analüüsitud tekstide, sündmuste, karakterite, keskkonnaga. Õpipädevus: oma aja ja tegevuste planeerimine. Digipädevus: informatsiooni otsimine ja selekteerimine, olulise ja ebaolulise eristamine,</p>	<p>Väärtused ja kõlblus, Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond Tehnoloogia ja innovatsioon</p>	<p>Lõiming eesti keele, bioloogia, füüsikaga.</p>

	erinevate otsinguvõimaluste kasutamine.		
TEEMA: Teatrimaailmad Õpitulemused: Tunneb teatri põhimõisteid, oskab kirjutada dramatiseeringut, lööb klassis etenduse lavastamisel kaasa.			
Euroopa teatri sünd. Eesti teatri sünd. Esimesed sammud teatriteel. Teater kõneleb meiega mitmes keeles. Teater teatris. Väljamõeldud lavategelikkus. Raamat ärkab ellu teatrilaval. Milleks arvustus? Inimene on teatri keskpunktis. Loovülesanded. Raamatututvustused.	Teksti lugemine, analüüs, tõlgendamine: õpikus Koidula „Säärane mulk“, Tõnis Rätsepa ja Juhan Viidingu „Olevused“, Kiviräha „Adolf Rühka“, Margus Karu „Nullpunkt“ ja selle dramatiseering ja arvustus, Becketti „Sõnadeta vaatemäng“. Omalooming. Teksti esitamine. Enesemääratuluspädevus: enese suhtestamine loetud ja analüüsitud tekstide, sündmuste, karakterite, keskkonnaga. Õpipädevus: oma arvamuse avaldamine; enese ja kaaslaste tööle hinnangu andmine.	Väärtused ja kõlblus Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet	Lõiming teatri, filmi, meedia, kunsti, muusika, eesti keele, ajalooaga

Sotsiaalne ja kodanikupädevus,
digipädevus: netietikett.

Ettevõtlikkuspädevus: vabal
valikul loetud teose esitlemine
klassis õpilase valitud viisil.